

BIBLIOGRAFIA

PRIMERA APORTACIÓ A LA BIBLIOGRAFIA SOBRE HISTÒRIA NATURAL DE JOAN VICENTE I CASTELLS (1921-2010)

*Josep Escobar i Arcarese*¹

*Jordi Nebot i Obón*²

Aquest desembre no rebíem la clàssica postal nadalenca d'en Joan que, junt amb la cordial felicitació, afegia un segell amb un mineral o una papallona que il·lustrava el desig de tenir un bon any tot compartint la natura.

Respirar l'aire fred de la muntanya o trobar amagatall pel sol, van ser de les primeres experiències que recordo amb en Joan. Tot i així, em sentia bé. Trepitjàvem mars antics i recollíem els seus fruits que, poc després, en Joan traduïa en mots llatins. El seu mestratge feia que veiéssim el paisatge en moviment, que la vida és a tot arreu, que som part de la terra.

També van ser seus els meus primers llibres. I ens va desenvolupar la sensibilitat per admirar la natura en totes les seves formes. Vàrem ser còmplices dels seus projectes, perquè va creure en nosaltres. I del grup van sorgir amics, alguns d'ells són els amics de la meua vida, els amics que, com en Joan, sempre estaran amb mi.

A la memòria d'en Joan Vicente i Castells.

INTRODUCCIÓ

Aquest treball pretén ser una primera aportació a l'obra bibliogràfica de Joan Vicente i Castells, recopilant les notes, articles i monografies sobre història natural, que al llarg de més 50 anys va anar publicant en diverses revistes i publicacions, tant de caràcter científic com divulgatiu.

Realitzar aquesta recopilació no ha estat una tasca fàcil. Per una banda, perquè en Joan va començar a publicar a principis dels anys 50 del segle passat. Per l'altre, perquè la visió que en Joan tenia del món el va portar a escriure sobre temes molt diversos i en publicacions molt variades, fet que dificulta la localització de molts dels seus treballs.

---

1 Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord (pepearcarese@yahoo.es)

2 Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord (jordinebot50@gmail.com)

Cal afegir, a més, l'existència de nombrosos articles sense signat o signats amb pseudònim, especialment editorials, ressenyes, necrològiques, fet que ha dificultat la tasca a l'hora d'atribuir-los a Joan Vicente.

Joan Vicente i Castells

No és la nostra intenció fer una biografia d'en Joan Vicente i Castells, però considerem interessant, abans d'entrar en matèria, incloure una breu ressenya sobre ell:

En Joan Vicente i Castells neix al barri de Gràcia de Barcelona el 18 d'abril de 1921, traslladant-se tres anys més tard al barri del Raval de Santa Coloma de Gramenet.

De jove, amb inquietuds socials i culturals, va compaginar el seus primers anys treballant d'aprenent, amb classes nocturnes d'esperanto i classes d'art a l'escola d'arts i oficis del Clot, estudis que van quedar tallats a l'esclatar la guerra civil. Durant aquests anys, en Joan es comprometé amb la causa llibertaria, fet que motivà el seu exili a França a l'acabar la guerra. Al tornar, i després de fer el servei militar, en Joan es va casar amb Anna Vila i entrà a treballar a l'editorial Regina, on hi restà fins a la seva jubilació.

Durant el servei militar, en Joan s'interessà per la paleontologia i en llicenciar-se es va iniciar en la seva activitat científica, primer al club Muntanyenc Barcelonès i posteriorment al Centre Excursionista Puig Castellar (CEP), on creà la Secció de Ciències i inicià la publicació del *Butlletí de la Secció de Ciències del CEP*, embrió de la revista Puig Castellar que en Joan dirigirà fins la desaparició del Museu Municipal Puig Castellar, trenta anys més tard.

Seguint els consells del doctor Josep F. de Villalta, s'especialitza en paleobotànica, el que li permet entrar en contacte amb especialistes d'arreu del món, i ingressa al laboratori de Geomorfologia de la Universitat de Barcelona.

El caràcter divulgador d'en Joan fa que la seva activitat no es centri només en la investigació. A principis dels anys 60 crea un grup juvenil de ciències naturals, on es realitzen conferències i excursions amb nens i joves. Aquests grups seran una constant el llarg de la seva vida.

L'any 1974 s'inaugurarà el Museu Municipal Puig Castellar, a partir de les restes arqueològiques dipositades al Centre Excursionista Puig Castellar i de les col·leccions d'història natural del propi Joan. En Joan exercirà de director en funcions fins el trasllat del Museu a la Torre Balldovina.

Aquest canvi generarà certes friccions entre en Joan i l'administració, motiu pel qual en Joan optà per crear una nova institució, i l'any 1984 es creà el Centre d'Estudis

de la Natura del Barcelonès Nord, i sens dubte ha estat aquest el període més fructífer d'en Joan Vicente. Apareix el *Butlletí del Centre d'estudis de la Natura del Barcelonès Nord* i els *Quaderns de natura i de l'home*, així com un reguitzell de publicacions i circulars vinculades a les diverses seccions. Es publiquen monografies, es realitzen xerrades i cursets, i tot això sense oblidar la recerca que es veu ampliada pel volum de socis de l'entitat.

El 9 de març de 2010, en Joan Vicente i Castells, moria a casa seva, deixant encara molts projectes per acabar i la seva empremta en tots els que el vam conèixer.

Descripció del recull bibliogràfic

Joan Vicente entenia la natura en sentit ampli i és aquest criteri el que hem seguit a l'hora de reunir els seus escrits. Així doncs, es ressenyen els treballs sobre ciències naturals, pures i aplicades, així com els relacionats amb evolució, arqueologia, història, museus i exposicions. Només s'han omès els articles de caire més social o ideològic que reservem per un treball posterior.

El recull s'ha ordenat de forma cronològica, amb l'objectiu de poder seguir la trajectòria d'en Joan al llarg del temps, sense distingir entre notes, articles i llibres, ni si es tracta d'articles d'investigació o de divulgació.

Cal entendre aquest article, com ja s'indica en el títol, com una primera aportació al recull bibliogràfic. Resten encara moltes publicacions per revisar que, sens dubte, augmentaran considerablement el llistat bibliogràfic d'en Joan.

LLISTAT BIBLIOGRÀFIC

- 1 (1951). El origen del hombre. *Estudios*, VII (64).
- 2 (1951). El origen del hombre. *Estudios*, VII (66).
- 3 1951). El origen del hombre. *Estudios*, VII (67).
- 4 1952). La geología en el excursionismo. *Puigcastellar*, Centro Excursionista Puig Castellar, 27: (2 pp)
- 5 1953). Tectomorfolgia de Santa Coloma de Gramenet. (continuación). *Puigcastellar*, Centro Excursionista Puig Castellar, 29: (2 pp)
- 6 (1954). Geología: Fósiles de Santa Coloma. II. Rocas holocristalinas. *Puigcastellar*, Centro Excursionista Puig Castellar, 34: (1 p). [Sense signar].

- 7 (1954). Ciencias. Puigcastellar, Centro Excursionista Puig Castellar, 35: (2 pp). [Sense signar].
- 8 (1955). La cueva de les Encantades, Toloriu (Lérida). *Speleon*, VI (1-2): 21-36 + 3 fig.+ 2 lam. (En col. amb E. Boixadera, i E. Suñer).
- 9 (1955). Hacia la protección y conservación del poblado ibérico de Puig Castellar. *Unión*, 46-47.
- 10 (1956). Nuevo yacimiento de fósiles en Santa Coloma. *Puig Castellar*, Circular C.E.P.: 37: (2pp). [Sense signar].
- 11 (1957). El Mioceno continental de Santa Coloma de Gramanet. *Cursillos y Conferencias del Instituto Lucas Mallada*, IV: 53-56. Madrid.
- 12 (1957). Los últimos hallazgos paleoantropológicos. *Enciclopedia de la salud*, I (7).
- 13 (1957). Nueva contribución del CEP a los Estudios Geológicos. *Puigcastellar*, Centro Excursionista Puig Castellar, 42. [Sense signar].
- 14 (1958). La ciencia en el excursionismo. *Puig Castellar*, Circular C.E.P.: 45: (1 pp).
- 15 (1959). Estudio geoespeleológico de la cueva-sima de Vallmajor. *Speleon*, X (1-2): 3-31 + 3 fig + 2 lam. (En col. amb E. Suñer i E. Boixadera).
- 16 (1959). Un poblado eneolítico en el extremo sudoccidental de Badalona. *La Voz de Badalona*, 81. (24.VII.1959).
- 17 (1959). Una interesante excursión geológica a Santa Creu d'Olorde. *Llobregat*, 150.
- 18 (1959). Ante el centenario del nacimiento Zamenhof. *Puigcastellar*, Centro Excursionista Puig Castellar, 47.
- 19 (1960). Nuevos hallazgos de vegetales fósiles. *Puigcastellar*, Centro Excursionista Puig Castellar, 57. [Sense signar].
- 20 (1961). Nuevo yacimiento pliocénico de facies salobres en el subsuelo de Barcelona, al este del Tibidabo. *Notas y Comunicaciones del IGME*, 63: 253-292. (en col. amb S. Gillet).
- 21 (1961). Hoja nº 421 (Badalona). Notas de Arqueología de Cataluña y Baleares. *Ampurias*, 22-23: 329-330. (En col. amb J. Vaello).
- 22 (1961). Nuestro propósito. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 1: 2. [Sense signar].

- 23 (1961). El Mioceno de Montjuic (Barcelona). *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 1: 7-8.
- 24 (1961). Resumen de minerales y rocas identificados en Sta. Coloma de Gramanet. I. Minerales, Sulfuros. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 1: 9-12.
- 25 (1961). Resumen de minerales y rocas identificados en Sta. Coloma de Gramanet. I. Minerales. Fosfatos. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 2: 11-12.
- 26 (1961). Resumen de las excursiones realizadas en el pasado trimestre. Sta. Creu d'Olorde. Vilanova i la Geltrú. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 2: 2-3.
- 27 (1961). Justificant la nostra tasca. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 2: 8a-8d. [Sense signar].
- 28 (1961). Resumen de minerales y rocas identificados en Sta. Coloma de Gramanet.II. Rocas Holocristalinas. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 3: 11-12.
- 29 (1961). Resumen de las excursiones realizadas en el pasado trimestre. Vallcarca. Papiol. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 3: 3-4.
- 30 (1961). Exposición. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 4: 4.
- 31 (1961). Resumen de las excursiones realizadas en el pasado trimestre. San Adrián-Badalona. Papiol (mina Berta). Mongat. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 4: 4-5..
- 32 (1961). Apreciaciones sobre el Carbonífero y su importancia geológica en la región catalana. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Ciencias*, 4: 6-13.
- 33 (1962). Novedades geológicas: Plioceno marino bajo el área urbana de Barcelona. Posible prolongación del Plioceno del Turó de la Peira. Nuevo hallazgo de flora fósil en el Mioceno continental de Sta. Coloma de Gramanet. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 7: 10-12. (En col. amb J. Vaello).
- 34 (1962). Hallazgo de un depósito romano en Badalona. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 5: 5. (En col. amb J. Vaello).
- 35 (1962). Noticias breves de la localidad. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios* 5: 8. [Sense signar].

- 36 (1962). Resumen de las excursiones realizadas en el pasado trimestre. Sardanyola. Brugués. Montcada. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 5: 11-12.
- 37 (1962). Resumen de minerales y rocas identificados en Sta Coloma de Gramanet.III. Rocas filonianas. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 5: 9-10.
- 38 (1962). Resumen de las excursiones realizadas en el pasado trimestre. Brugués. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 6: 10-11.
- 39 (1962). Resumen de las excursiones realizadas en el pasado trimestre. San Pau d'Ordal. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 7: 12-12b.
- 40 (1962). Actividades realizadas en el pasado trimestre. Excursión a Castellolí. Excursiones por Andorra (Teruel). *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 8: 10-12.
- 41 (1962). Resumen de minerales y rocas identificados en Santa Coloma de Gramanet. V, conclusión. Rocas sedimentarias. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 8: 3-5.
- 42 (1963). Contribución al conocimiento de nuevas especies de la fauna Pliocénica de la comarca de Tortosa. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 10: 6. (En col. amb J. Brunet).
- 43 (1963). Visita al castell d'Aramprunya. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 11: 2. (En col. amb M. Jordana).
- 44 (1963). Excursiones geológico-arqueológicas por los alrededores de Játiva (Valencia). *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 12: 5-8. (En col. amb J. Vaello).
- 45 (1963). Excursión arqueológica al poblado ibérico de la Ermita del Remei (Alcanar). *Rápita*, 46. (En col. amb J. Brunet).
- 46 (1963). Excursión geológica en las proximidades de Tortosa. *Rápita*, 50.
- 47 (1963). Un Cuaternario marino en el sector occidental de Badalona. *Speleon*, XIV (1-4): 91-101.
- 48 (1963). Geología histórica de Santa Coloma de Gramanet. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 11: 3-6.
- 49 (1963). Geomorfología de la cuenca del Río Besós y su régimen de crecidas. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 9: 2-12e.

- 50 (1964). Contribución al estudio de la flora fósil del Turó de Montgat. *Notas y Comunicaciones del IGME*, 74: 5-24.
- 51 (1964). Un testimonio artístico de principios del siglo XVIII. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 13: 14 + lam.
- 52 (1964). Noticias arqueológicas del valle del Llobregat. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 13: 3-4.
- 53 (1964). La tanca del Puig Castellar. *Supl. del Boletín del CEP, Sección de Estudios*, 14: 1-2 + 2 lam. [Sense signar].
- 54 (1965). La Secció d'Estudis del Centre Excursionista Puig Castellar. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 1: 1-2. [Sense signar].
- 55 (1965). A la recerca d'una flora eocènica de Catalunya. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 1: 3-7.
- 56 (1965). Algunos yacimientos de fósiles de la provincia de Lérida. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 1: 7-8.
- 57 (1965). Brecha osífera cuaternaria en el macizo de Garraf (Barcelona). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 1: 9-10.
- 58 (1965). La Tanca del Puig Castellar, una realitat. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 2: 25-26. [Sense signar].
- 59 (1965). Nuevo afloramiento pliocénico en el subsuelo del Norte de Barcelona. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 2: 29-30.
- 60 (1965). La flora terciaria catalana i la seva adaptació al Quaternari. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 2: 30-33.
- 61 (1966). Resumen bibliográfico de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 4: 92-94. (En col. amb A. Martínez). [Signat A.M. y J.V.].
- 62 (1966). *El poblat ibèric de Puig Castellar. Excavacions dels anys 1954-1958*. Memòries de la Secció Històrico-Arqueològica de IEC, XXIV. 66 pp. Barcelona. (En col. amb A. Martínez).
- 63 (1966). Dues fites importants del C.E.P. El primer Concurs Juvenil de la Secció d'Estudis i el Primer Curset d'Espeleologia. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 3: 49. [Sense signar].

- 64 (1966). Flora carbonífera de Decazeville. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 3: 52. [Signat J.V.C.].
- 65 (1966). Un interesante nivel fosilífero en el plioceno marino de San Feliu de Llobregat. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 3: 52-54.
- 66 (1966). Vertedero de época romana en Hospitalet (Barcelona). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 3: 61.
- 67 (1966). Cura i salvaguarda del poblament ibèric del Puig Castellar. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 4: 73-74. [Sense signar].
- 68 (1966). ¿Una industria arqueolítica en el valle del Llobregat?. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 4: 77-81.
- 69 (1967). Estación prerromana de Centelles (Barcelona). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 5: 101-103. (En col. amb J. Vaello).
- 70 (1967). Episodio salobre en la formación cretácica de St. Carles de la Ràpita (Tarragona). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 5: 100-101.
- 71 (1967). Resumen bibliográfico de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 5: 117-118. [Signat J.V.].
- 72 (1967). Les veritables "operacions rescat". *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 6: 121. [Sense signar].
- 73 (1967). Anforas romanas en Gavá (Barcelona). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 6: 134-135.
- 74 (1967). Resumen bibliográfico de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 6: 140-141. [Sense signar].
- 75 (1968). Noves recerques arqueològiques a Capellades (Barcelona). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 7: 148-153. (En col. amb J. Vaello i J. Mejia).
- 76 (1968). A propòsit de les col·laboracions a "Puig Castellar". *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 7: 145. [Sense signar].
- 77 (1968). Unes mostres d'art prehistòric. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 8: 185-187.

- 78 (1969). La primitiva població sedentaria de Badalona y su comarca. *Amistad*, 8: 8-10 (sept.-oct).
- 79 (1969). El nostre Grup Juvenil de Ciències Naturals. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 10: 233. [Sense signar].
- 80 (1969). Cal orientar a l'aficionat. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 9: 209. [Sense signar].
- 81 (1969). Resumen bibliográfico de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 9: 229-230. [Signat J.V.C.].
- 82 (1970). Emplazamiento de una villa romana en las proximidades de Pomar de Dalt (Badalona). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 12: 293. (En col. amb J. vaello).
- 83 (1970). Hem de reactivar-nos. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 11: 257. [Sense signar].
- 84 (1970). Resumen bibliográfico de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 11: 277-278. [Signat J.V.C.].
- 85 (1970). Bibliografía de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 12: 301-303. [Signat J.V.C.].
- 86 (1971). Bibliografía de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 13: 330-332. [Signat J.V.C.].
- 87 (1971). Un vigilant al Puig Castellar. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 14: 333. [Sense signar].
- 88 (1971). Necrológica: Martí Madern i Carreras (1896-1975). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 14: 334.
- 89 (1971). Nueva contribución al conocimiento de la flora miocénica del Turó de Montgat (Barcelona). *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 14: 338-344.
- 90 (1971). Bibliografía de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 14: 353-355. [Signat J.V.C.].
- 91 (1972). Una flora del Cuaternario antiguo en las cercanías de Crespià. *Acta Geológica Hispánica*, 7 (4): 120-128. (En col. amb J.F. Villalta).
- 92 (1974). Museo Municipal Puig castellar [fulletó]. Ayuntamiento de Santa Coloma de Gramanet. Santa Coloma de Gramanet. 10 pp.

- 93 (1975). El butlletí de la Secció d'Estudis. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 15: 357. [Sense signar].
- 94 (1975). Clasificación de la cerámica romana. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 15: 365-377.
- 95 (1975). Relación de las publicaciones recibidas. *Boletín de la Sección de Estudios del C.E.P., Segunda época*, 15: 378. [Signat J.V.C.].
- 96 (1977). Clasificación de la cerámica romana. *Publicaciones Eventuales. Museo Municipal Puig Castellar*.
- 97 (1978). Una nova època. *Puig Castellar, Tercera època*, 1: 1. [Sense signar].
- 98 (1978). Un vertedero ibero-romano en Sant Feliu de Llobregat (Barcelona). *Puig Castellar, Tercera època*, 1: 16.
- 99 (1978). Bibliografía de las publicaciones recibidas. *Puig Castellar, Tercera època*, 1: 29-31.
- 100 (1978). Nota sobre tres corales pliocénicos del valle del Llobregat. *Puig Castellar, Tercera època*, 1: 8-10.
- 101 (1978). Notes mineralògiques. *Puig Castellar, Tercera època*, 1: 2-4. (En col. amb J. Herrando)
- 102 (1979). El hombre y su obra. Courbet. *Ideas*, 0.: 23-25. [Signat: J. Castells].
- 103 (1979). Geografia y anarquismo. *Ideas*, 0.: 26-32.
- 104 (1979). Yacimiento fosilífero del Plioceno en Hospitalet (Barcelona). *Puig Castellar, Tercera època*, 2: 35-37.
- 105 (1979). Bibliografía de las publicaciones recibidas. *Puig Castellar, Tercera època*, 2: 61-63.
- 106 (1980). Geografia y anarquismo. *Ideas*, 1: 45-49.
- 107 (1980). Una nova secció del museu: la d'astronomia i meteorologia. *Puig Castellar, Tercera època*, 3: 65-66.
- 108 (1980). Bibliografía de las publicaciones recibidas. *Puig Castellar, Tercera època*, 3: 97-100.
- 109 (1981). Santa Coloma vista per. El museu didàctic de Santa Coloma de Gramenet. *Diari de l'Escola d'Estiu de Santa Coloma*, 4. 2 pàg.
- 110 (1982). Necrològica. Nemesi Raposo. *Puig Castellar, Tercera època*, 4: 103-104.

- 111 (1982). Necrològica. Isidre Llach i Font. *Puig Castellar, Tercera època*, 5: 159-160. [Signat: Secció d'Estudis CEP].
- 112 (1982). Conchas de la glaciación Würmiense frente a Sant Carles de la Rapita (Tarragona). *Puig Castellar, Tercera època*, 5: 171-173.
- 113 (1984). Necrològica. Josep Paricio i Fandos. *Puig Castellar, Tercera època*, 6-7: 215-216. [Signat: Secció d'Estudis CEP]
- 114 (1984). Trobades arqueològiques esporàdiques (i II). *Puig Castellar, Tercera època*, 6-7: 272-288. [Signat: Secció d'Estudis CEP].
- 115 (1984). Consideraciones acerca del final del poblado ibérico de Puig Castellar. *Puig Castellar, Tercera època*, 6-7: 251-271. (En col. amb A. Martínez).
- 116 (1984). Inventari de 10 anys de provisionalitat del Museu Municipal Puig Castellar. *Puig Castellar, Tercera època*, 6-7: 213-214. (En col. amb J. Nebot).
- 117 (1985). Notícia sobre un Rinoceròntid trobat a La Llagosta, terme de Montcada (Vallès Oriental). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (1): 21-23.
- 118 (1985). El nostre butlletí. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (1): 3. [Sense signar].
- 119 (1985). Estació paleolítica a Torrebonica (Vallès Occidental). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (1): 37-39.
- 120 (1985). Sobre el poblament ibero-romà de Montjuïc (Barcelona). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (1): 45-48.
- 121 (1985). Vegetals del carbonífer a Santa Coloma de Gramenet ?. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (1): 11-12. (En col. amb J. Vaello).
- 122 (1986). Apreciacions sobre l'estudi dels selacis fòssils. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (2): 81-85. (En col. amb M. Vaello).
- 123 (1986). El jaciment pliocè de la Riera de Siurana (Alt Empordà). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (2): 51.
- 124 (1986). El Pliocè marí del Pla de Barcelona i delta del Besòs. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (2): 52-60.
- 125 (1986). La paleontologia a Catalunya. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (2): 61.

- 126 (1986). Troballa d'un *Leptobos* a Caldes de Malavella (La Selva). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (2): 86-88.
- 127 (1987). Noves troballes al jaciment de mamífers de Cases de la Valenciana (Gelida, Alt Penedès). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (3): 130-131.
- 128 (1987). Paratges antics de bolets de Santa Coloma. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (3): 132-136.
- 129 (1987). Necrològica. Joan Vaello i Sarrion. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (3): 99.
- 130 (1988). L'estudi del vegetals fòssils a Catalunya. *Butll. C. E. Puigcastellar*, 20: (2pp).
- 131 (1988). Notícia d'una antiga troballa de Bison a Badalona (Barcelonès). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (4): 164-171.
- 132 (1988). *La flora fòssil de Montjuïc (Barcelona)*. Sèrie monogràfica, 1. Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord. 93 pp. + VII lam..
- 133 (1988). Dipòsit romà prop d'Ardenya (Tarragonès). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (4): 192. (En col. amb J. Vaello).
- 134 (1989). La morfologia foliar en l'estudi de la paleobotànica. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (5): 207-212.
- 135 (1989). La flora fòssil del Miocè continental de Santa Coloma - Badalona (Barcelonès). *Puig Castellar, (IV èp.)*, 1: 100-111.
- 136 (1990). Notícia sobre el pliocè del subsòl de Barcelona: Avinguda de la Catedral. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (6): 257-259.
- 137 (1990). Antigues comunitats vegetals del SO de la Serra de Can Mena (Santa Coloma de Gramenet - Badalona). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, I (6): 263-275.
- 138 (1991). Apreciacions en torn al gènere *Alethopteris* predominant als jaciments carbonífers de Surroca - Ogassa (Ripollès). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, II (1): 33-38. (En col. amb J. Arnau).
- 139 (1991). El Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, II (1): 3-5. [Sense signar].
- 140 (1992). Troballa d'un crustaci decàpode rar a la Mediterrània. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, II (2): 168-170. (En col. amb J. Brunet).

- 141 (1992). Fanerògames marines al cretaci d'Isona - Coll de Comiols (Pallars Jussà). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, II (2): 140-147.
- 142 (1992). Vers l'Institut d'Estudis de la Natura. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, II (2): 95-96. [Sense signar].
- 143 (1992). Pròleg. A: Martínez, A. *El culte solar.*: 9-14. Grup d'Estudis Històrico-Socials. Santa Coloma de Gramenet.
- 144 (1992). El biòtop del Centre d'Estudis de la Natura. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (1): 26-30.
- 145 (1992). Quaderns de natura i de l'home. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (1): 3. [Sense signar].
- 146 (1993). L'esplai "Natura". *Naturalia*, 1: 1. [Sense signar].
- 147 (1993). Una ullada al passat. *Butll. C. E. Puigcastellar*, 38: 16.
- 148 (1993). Desaparició dels dinosaures. Incògnites de la paleontologia. *Butll. C. E. Puigcastellar*, 40: 16.
- 149 (1993). El curset de botànica. *Butlletí del C.E. Puigcastellar*, 39: 7.
- 150 (1993). La petita història del terreny de Santa Coloma de Gramenet. *Naturalia*, 1: 18.
- 151 (1993). La ria pliocena del Llobregat. *Naturalia*, 1: 19.
- 152 (1993). Origen del turó de Montcada. *Naturalia*, 1: 20.
- 153 (1993). El parc de Collcerola. *Naturalia*, 1: 21.
- 154 (1993). L'etapa formativa en la nostra escola de natura. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (2): 49. [Sense signar].
- 155 (1993). Coneixements bàsics en l'estudi de la paleobotànica. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (2): 53-57.
- 156 (1993). Ecologia humana i medi ambient. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (2): 96.
- 157 (1993). Aportació complementària a la flora pliocènica de Siurana de l'Empordà. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, II (3): 257-260. (En col. amb N. Arroyo).
- 158 (1993). Flora pliocènica del Pla de Barcelona (I). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, II (3): 247-256. (En col. amb E. Fernández).

- 159 (1994). Flora pliocènica del Pla de Barcelona (II). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, III (1): 27-43. (En col. amb E. Fernández).
- 160 (1994). Fauna costanera de la caleta de Tamarit. *Naturalia*, 2: 18. (En col. amb E. Fernández).
- 161 (1994). Hivern. *Naturalia*, 2: 1. [Sense signar].
- 162 (1994). Informació. *Naturalia*, 2: 19. [Sense signar].
- 163 (1994). Gelida i el mar interior del Vallès-Penedès. *Naturalia*, 2: 20. [Sense signar].
- 164 (1994). Montjuïc, la muntanya màgica. *Naturalia*, 2: 21. [Sense signar].
- 165 (1994). 420 minuts de viatge submarí. *Naturalia*, 2: 22. [Sense signar].
- 166 (1994). L'ermita romànica de Reixac. *Naturalia*, 2: 23. [Sense signar].
- 167 (1994). Aiguafreda o la degradació d'un atractiu paratge. *Naturalia*, 2: 24-25. [Signat: el guia].
- 168 (1994). La astronomia en la mitologia. Selene. *Uma. Secció d'astronomia*, 2: 15.
- 169 (1994). Apreciacions geològiques sobre el quaternari del subsòl de Santa Coloma de Gramenet (Barcelonès). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, III (1): 9-25. (En col. amb M. Viñas).
- 170 (1995). Les proves nuclears i llurs conseqüències medioambientals. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (4): 195-196. (En col. amb N. Arroyo).
- 171 (1995). Noves aportacions a la flora miocènica vallesana. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, III (2): 129-140. (En col. amb E. Fernández).
- 172 (1995). El jaciment fòssilífer de Gurb de la Plana (Osona). *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (4): 182-186.
- 173 (1995). Plantes silvestres al jardí botànic del Centre d'Estudis de la Natura. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (4): 187-188.
- 174 (1995). La astronomia en la mitologia. Urània. *Uma. Secció d'astronomia*, 3.
- 175 (1995). La secció d'astronomia del C.E.N. pren part en la primera mostra de ciències naturals de Santa Coloma de Gramenet. *Uma. Secció d'astronomia*, 3.

- 176 (1995). Col·leccionisme i paleontologia. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (4): 149. [Sense signar].
- 177 (1996). Índex general del Butlletí - volum tercer - *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, III (3): 337-338.
- 178 (1996). *40 anys d'Història Natural a Santa Coloma de Gramenet*. Centre d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord. Santa Coloma de Gramenet. [Sense signar].
- 179 (1996). 40 anys d'Història Natural a Santa Coloma de Gramenet. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (5): 197. [Sense signar].
- 180 (1996). La vegetació en el món dels dinosaures. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (5): 198-201.
- 181 (1996). La mitologia en l'astronomia. Berenice. *Uma. Secció d'astronomia*, 4: 13.
- 182 (1997). Les extincions paleobiològiques en la història de la terra. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, IV (1): 3-28.
- 183 (1997). Presentació. A.: Miquel i Montes, J. *La Terra Vermella*. Grup d'Estudis Històrics-Socials. Santa Coloma de Gramenet.
- 184 (1997). La terra vermella. *Mes Coloma*, 88 (desembre): 21.
- 185 (1997). El trist destí dels jaciments paleontològics. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (6): 245. [Sense signar].
- 186 (1997). Correcció de proves tipogràfiques. *Quaderns de Natura i de l'Home*, I (6): 287-290. [Sense signar].
- 187 (1998). Estudiar, conservant la natura. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (1): 1.[Sense signar].
- 188 (1998). Ha mort l'autor de "La terra vermella". *Mes Coloma*, 91 (març): 10.
- 189 (1998). La secció de paleobotànica. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 49. [Sense signar].
- 190 (1998). La flora triàsica de Catalunya. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 50-55.
- 191 (1998). Inicis de l'agricultura al Barcelonès oriental. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 60-66.

- 192 (1998). Aportació a la malacologia continental del cretaci d'Isona (Pallars Jussà). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, IV (2): 139-150. (En col. amb F. Sala i D. Atzet).
- 193 (1999). Contribució al coneixement de la flora Triàsica de Catalunya. (Estudi preliminar). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, IV (3): 235-264. (En col. amb E. Fernández).
- 194 (1999). *Els hipogeus de Santa Coloma de Gramenet. En la recerca dels seus orígens*. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord, Sèrie monogràfica Geografia - Història, 1. 136 pp. Santa Coloma de Gramenet.
- 195 (1999). Passat i present de la Paleontologia local. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (1): 73. [Sense signar].
- 196 (1999). Descripció d'uns vestigis de fauna fòssil procedents de la serra de Can Mena (Santa Coloma de Gramenet, Barcelona). *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (1): 74-101.
- 197 (1999). Clarificant incògnites. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 102. [Sense signar].
- 198 (1999). Inicis de l'agricultura al Barcelonès oriental (2). *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 119-125.
- 199 (1999). Variabilitat dimensional de *Rumina decollata* L. segons les àrees geogràfiques en el pas del temps. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, IV (3): 291-298. (En col. amb M. Bech).
- 200 (2000). Els sobrevivents arboris més primitius: el ginkgo, el podocarpus i la grevillea. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 156-160. (En col. amb M. Gargallo).
- 201 (2000). Flora marina i continental de l'Eocè inferior de Sant Julià de Ramis, Gironès (Catalunya, Espanya). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, V (1): 25-45.
- 202 (2000). Antecedents de la flora miocènica de Santa Coloma i rodalies. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (1): 126. [Sense signar].
- 203 (2000). La flora fòssil del Miocè continental de Santa Coloma - Badalona (Barcelonès). *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (1): 127-149.
- 204 (2000). Entre el "hobby" i la responsabilitat social. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 150. [Sense signar].
- 205 (2000). La flora Permiana de Catalunya. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 151-155.

- 206 (2000). El llenguatge de les coses. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (2): 172-173.
- 207 (2001). Síntesis geològica del término municipal de Martos (provincia de Jaén). *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (3): 174- 188. (En col. amb F.J. Garrido i E. García).
- 208 (2001). *Els ibers del Puig Castellar*. Fites i Documents, 2. Centre Excursionista Puig Castellar. 127 pp. Santa Coloma de Gramenet. (en col. amb A. Martínez).
- 209 (2001). Definició de les pintures rupestres de la "Pedra de les Orenetes" (Serralada Litoral, el Maresme). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, V (2): 187-194.
- 210 (2001). Luci Lucini Sura i l'Arc de Berà. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (3): 218-222.
- 211 (2002). Temps era temps. *Àgora*, 7: 181-191.
- 212 (2002). *Nous aspectes de la Història de Santa Coloma de Gramenet. Volum primer*. Grup d'Estudis Històric - Socials. Gramenet del Besòs. 269 pp. Santa Coloma de Gramenet. [Joan Vicente i col.laboradors].
- 213 (2002). Passió per la ciència. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (4): 222-224. [Sense signar].
- 214 (2002). La flora juràssica de Catalunya. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (4): 237-242.
- 215 (2002). Evolució dels Ammonits. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (4): 243-249. (En col. amb E. García).
- 216 (2002). El bonsai. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (4). 250-254.
- 217 (2002). *Estudi morfològic de la flora cretàica d'Isona (Pallars Jussà)*. Institut d'Estudis de la Natura del Barcelonès Nord. Sèrie monogràfica, 2. 223 pp. Santa Coloma de Gramenet.
- 218 (2003). Troballa d'ous de cefalòpodes a l'Eocè de Castellolí (Anoia). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VI (1): 43-44. (en col. amb E. García).
- 219 (2003). In Memoriam. Josep Fernández de Villalta i Comella. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VI (1): 1-2. [Sense signar].

- 220 (2003). En torn a *Sanmiguelia lewisi* Brown (Angiospermophyta, Palmae), del Trias superior de Colorado (EE.UU.). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VI (1): 13-21.
- 221 (2003). *Nous aspects de la Història de Santa Coloma de Gramenet. Volum segon*. Grup d'Estudis Històric - Socials. Gramenet del Besòs. 276 pp. Santa Coloma de Gramenet. [Joan Vicente i col·laboradors].
- 222 (2003). Quatre amics inoblidables. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (5): 270-271. [Sense signar].
- 223 (2003). Els cicàdids. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (5): 272-274.
- 224 (2003). Troballa d'un instrument paleolític a la riera de Gelida. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (5): 314.
- 225 (2004). Els Sirènids, breu aproximació zoològica. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VI (2): 173-178. (en col. amb P.X. Albornà).
- 226 (2004). Un aràcnid singular: l'Argiope bruennichi. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (5): 319-321. (en col. amb E. García).
- 227 (2004). Descripción de los restos de *Chalicotherium grande* (De Blainville, 1849) procedentes del Aragoniense superior de Sant Quirze del Vallès i Hostalets de Pierola. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VI (2): 145-156. (en col. amb D. García-Fernández).
- 228 (2004). La presència d'*Archaeomys* en la formació continental de Santa Coloma - Badalona, relacionada amb la seva datació cronoestratigràfica. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VI (2): 137-143.
- 229 (2004). Aprender per ensenyar. *Quaderns de Natura i de l'Home*, II (5): 318. [Sense signar].
- 230 (2005). Distribución estratigráfica de la flora eocénica en la comarca de Vic (Osona) Barcelona. *Batalleria*, 12: 75-104. (en col. amb F. Farrés i J. Altimiras).
- 231 (2005). El cretácico inferior de Peña Rubia, Cehegín (Murcia). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VI (3): 207-223. (En col. amb E. García).
- 232 (2005). Troballa a l'Eocè de Tremp d'una placa faríngea de peix de la família dels làbrids. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VI (3): 225-230.
- 233 (2005). Morir per la ciència. *Quaderns de Natura i de l'Home*, 2005: 1-2. [Sense signar].

- 234 (2005). Una indústria arqueolítica al Barcelonès oriental. *Quaderns de Natura i de l'Home*, 2005: 3-7.
- 235 (2005). La flora del Cretaci inferior de la serra del Montsec. *Quaderns de Natura i de l'Home*, 2005: 8-9.
- 236 (2006). De la filogènia a la sistemàtica taxonòmica. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (1): 27-32.
- 237 (2006). *In Memoriam*: Miquel Bech i Taberner. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (1): 3-4. [Sense signar].
- 238 (2006). *In Memoriam*: Àngel Martínez i Hualde. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (1): 5-6. [Sense signar].
- 239 (2006). *In Memoriam*: Maria Teresa Manent i Argelaguet. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (1): 7. [Sense signar].
- 240 (2006). La conca carbonífera de Commeny i la mineria de Decazeville, Aveyron (França). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (1): 77-98.
- 241 (2007). Els terrenys del període Triàsic a Santa Coloma de Gramenet. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (2): 139-141. (En col. amb J. Escobar).
- 242 (2007). *Coelodonta antiquitatis*, el rinoceront pelut del quaternari glacial. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (2): 181-221. (En col. amb D. García-Fernández).
- 243 (2007). *Triops cancriformis* subsp. *simplex*, del Clot d'Espolla (Alt Empordà). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (2): 249-254. (En col. amb F. Sala).
- 244 (2007). Troballa d'un antic quiròpter al cretaci d'Isona (Pallars Jussà, Lleida). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (2): 227-230.
- 245 (2007). *Precarcharodon megalodon* (Agassiz). *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (2): 231-236.
- 246 (2008). Nuevas aportaciones al conocimiento de *Coelodonta antiquitatis* (Blumenbach, 1799) de Brown Bank, Mar del Norte. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (3): 309-329. (En col. amb D. García-Fernández).
- 247 (2008). *In Memoriam*. Joan Brunet i Navarro. *Butll. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (3): 265. [Sense signar].

- 248 (2008). Notícia d'una insòlita troballa de Casuarina al Miocè Inferior de la Patagònia (Argentina). *Bull. Centre d'Est. Nat. Barcelonès Nord*, VII (3): 341-354.
- 249 (2009). Sepultura megalítica. *Quaderns de Natura i de l'Home*, 2006: 3.